318. XI. 208.

Ei ollenkaan piiskaa!

Kertonut

J. Ashworth.

Suomentanut J. P—n.

Myydään Keski-Karjalan Hewoisyhtäwäin seuran hywäksi.

Joensuussa,
Paino-yhtiön kirjapainossa, 1876.

Ei ollenkaan piiskaa!

— Teewesikestin pitäminen ajureille tapahtunee harwoin, mutta semmoiset pidettiin kuitenkin eräänä päiwänä Pendlepurin kaupungissa, jossa neljäsataa hiilenwetäjää eli ajuria jokki he kutsuiwat itseänsä, istuiwat pöytään nauttimaan kaikkein naisten mielijuomaa — tuohan oli oikein somaa nähdä. Koko asia, senhän woi jokainen nähdä, oli jotakin uutta heille kaikille, ja kuin he werkallensa ja raskaasti astuen tuliwat huoneesen, hypistellen hattujansa käsissään ja nähdessään toisiansa, oliwat ne terwehdykset, joilla he kumpaneitansa terwehtiwät ei juuri kohteliaisinta laatua. Tawallisinta oli joko kohtikulkkuinen eli pilkallinen nauru, eli olkapään nykäyttäminen; kuin taas muutamat nähdessään tuttawansa kowalla äänellä sanoiwat:

„Kas oletko ſinäkin wanha äijä täällä?"

„Olen kyllä poikaſeni, mutta olethan ſinäki," kuului wastaus.

Kuin huone alkoi wähitellen täyttyä ja yksi ja toinen hywin tuttu toweri jälemmä punastuneena ja hiessa päin astui ſiſään, oli ſiellä ſemmoinen kuppien helinä, että wastatullut tuli ihan hämille ja koetteli niinpian kuin mahdollista päästä kaikkein ſilmistä johonkin istumaan. Kun kaikki oliwat koolla, niin näyttti tämä ſeurue ſemmoiſelta, että makſoi waiwan, ajaa pitkän matkanki päästä ſitä katſomaan. Heillä oli waatteet parkkumista; mutta oli myöskin monella nutut ja houſut muusta wahwasta waatteesta ſekä ruutukaiſet liiwit metalli- eli laſinappiloilla ja wieläpä kaulasſakin moniwärinen kaulahuiwi, ſolmittu ſiten että päät heiluen riippuiwat rinnoilla. Muutamista oli mieleen liikkua wapaamminn ilman kaulahuiwitta, joten woi nähdä heidän pakſut paljaat kaulanſa, jotka oliwat melkein yhtä punaiſet kuin kalkkunan

kaula. Monen pää todisti että perheenkeritsimet oliwat tukkaa tasanneet, koska sitä wastoin taas toisten suortuwissa kampa lie hywin harwoin käynyt; mutta kuitenki kaikitenki oli tämä kokoontunut joukko wahwoja, suuria ja reippaita miehiä — juuri sopiwia ajureiksi — josko ei hienoiksi herroiksi; mutta „jokahinen omassa järjestyksessään."

Että teewesi maistoi heille makeelta oli sepo selwää, jos nimittäin nautitun paljous jotakin todistaa. Eräs seikka oli sangen selwä, joka tapahtuu kaikissa teekestisssä, että toisen ja kolmannen kupin nautittua, alkoi puhe, leikkillisyys ja iloisuus saada waltaa yhä enämmän, waikka teewesi, wastoin monen läsnäolewan toiwoa, juotiin ilman rommitta. Tämä todistaa waan, että kun luonnon tarpeemme owat tyydytetyt ja maha täynnä tawallista rawintoa, niin, jos meissä wähäuki lieneen wilkkautta ja tyytywäisyyttä se alkaa heti jo ilmestyä ja näyttää luontoansa. Nälkäinen mies on usein äänetöin ja kuuliainen mies;

ja ajurit sanowat monen hewosen olewan waikean hallita muulloin, paitsi silloin kuin mahawyötä pitää kiinnittää. Moni ihminen on tässä kohdin aina hewosen lainen? saada hywää ruokaa jakapäiwä antaa ihmisille ja hewoisille erään halun hyppimään aisoistansa. Mikäs konsti on olla kärsiwällinen myötäkäymisessä!

Ei ollut epäilemistäkään, että muutamat wieraista olisiwat mieluisammin juoneet olut lasin kuin teewettä, sillä eräs kysyi teeweden juotua, ja minä luulen sen tapahtuneen täydellä todella:

„Enköhän saisi mennä wähäksi aikaa juomaan yhden lasin olutta?"

„Etköhän woi olla edes pari tiimaa olutta?" kysäsin minä.

Se on liian pitkä aika, ja sen lisäksi wielä lauwantai-iltana. Me toiwomme ettette tänä iltana puhu mitään raittiudesta, eli kuinka? Elkää wirkkaa mitään koko raittiudesta, sillä jos sen teette, suututatte monen. Me emme

luowu oluestamme, me juomme sitä mielellämme; niin ainaki minä puolestani teen."

Jos kaikki, jotka ryypyn ryyppääwät, olisiwat yhtä wilpistelemättömiä kuin tämä ajuri ja puhusiwat suunsa puhtaaksi sanoen: „me ryyppäämme sentähden että mielemme tekee", niin tulisiwat he lähelle totuutta, ja emme tarwitseisi kuulla noita monia kunnallisia puolustussyitä, mikä heidät on saattanut ryyppämään.

Suurin syy minkätähden nämät ajurit tänä iltana oli kokoon kutsutut oli tämä, että eläintensuojelus yhtiö halusi opettaa heitä kohtelemaan hewosiansa lempeydellä. Monta rouwasihmistä oli osittain Manchsterin kaduilla, osittain asunnoistansa, niiden teiden warrella, jotka weiwät kaupunkiin ja kaupungista, usein suureksi surukseen nähneet mitä hirmuista julmuutta nuo kielettömät ja turwattomat eläin raukat saiwat kärsiä ja he uskoiwat lyhyisen ystäwällisen keskustelun hewosten omistajain eli ajurien kanssa kenties woiwan pelastaa

edes joitakuita hewoisraukkoja hirmuisista piiskan lyönnistä. Tämä oli syynä kokoukseen, ja woihan todellakin sanoa tarkoituksen olewan hywän.

Kaikki Jumalan teot ylistäwät Häntä, mutta Hänen kätensä ilmestyy selkeämmin toisessa kohdin kuin toisessa. Eläinkunnassa on hewonen jaloimpia olennoita. Jopin kirjassa on kirjoitettu:

„Hän kaiwaa maata kawioillansa ja on riemuinen wäkewyydessänsä. Hän nauraa pelkoa ja ei hämmästy.“

Ja se on silloin, kuin hän kaaputtaa maata, kuin hän juoksentelee, hyppii pystyyn ja tanssii wapaudessaan, se on silloin kuin hän näyttää niin kauniilta ja jalolta. Mutta kuin hän ei saa olla wapaudessaan ja joutuu ihmisten käsiin ja kiusataan hirmuisella kannustimella, suitsilla ja kuolaimilla, eli sidotaan marhaminnalla, siloilla ja hihnoilla kiini ajokaluihin, kuormawaunuihin eli kiessiin ja saa hikoilla ja wetää liian raskasta kuormaa ja lyödään

piiskalla sikki kuin se ei enempää jaksa ja hilpeytensä on kadonnut ja on tullut nulomieliseksi, silloin näemme hewosen ja näemmekin sen liian usein uuwuksiin ajettuna wiheliäisenä eläinparkana. Ja tuhansilla hewosilla ei ole mitään helpoitusta ei sunnuntai ja wielä wähemmin arkipäiwänä tässä kurjuudessa, sikki kun ne wihdoin surkeasti piinattuina ja ajokuluina saawat kurikkaa otsaansa.

Surkeata on nähdä hewosia pakoitettawan työhön lepopäiwänä, ja suuri syntihän onkin heitä wastaan pakoittaa heitä, sillä Jumala on laupeudessaan eroittanut yhden päiwän, jolloin ne saisiwat olla wapaina työstä ja waiwasta, ja tämän wapauttamisen on Jumala tehnyt yhtä warten niille kuin pojillemme ja tyttärillemme, rengille ja piioille. Tiedän monen hewosen omistajan, joka työtä teettää hewosille sunnuntaipäiwinä, puolustawan itseään sillä, että hän antaa niiden lewätä jonakuna muuna päiwänä; mutta eikös tämä ole wastoin Jumalan asetusta?

Kaikkivaltias sanoo ihan selwään: muista lepopäiwää, että's sen pyhittäisit. Silloin (lepopäiwänä — hän ei puhu muusta päiwästä); Hän sanoo, silloin ei pidä sinun juhtasi yhtään työtä tekemän. Eikös ole totta, että ne ihmiset, jotka eiwät pidä mitään näistä selwistä käskyistä, eiwät myöskään ole liian armahtawaisia eläimiänsä kohtaan? Ja kuitenkin on kolmaski käsky yksi niistä kymmenistä käskyistä joidenka rikkojia Jumala uhkaa rangaista kolmanteen ja neljänteen polween.

Kuitenki, waikka olemme riistäneet hewoselta wapautensa ja kulettaneet niiltä laweilta kedoilta, joilla se ennen juoksenteli hirwen, seebran ja willin aasin kanssa, tulee siitä, jos me ruokimme ja hoidamme sitä hywin, meille uskollinen, kuuliainen werratoin palwelia, ja se on silloin, kuin sitä hywin pidetään, ystäwällisesti puhutellaan, kuin myös sen paraat ja jaloimmat omaisuudet ilmestywät; sillä hewonen on hywin kiitollinen ja palkitsee hy-

win pitelemiſen ja woi monella eri tawalla oſoittaa kiitolliſuuttaan yſtäwyydeſtäſi. Astuin kerran erään herran kanſſa hänen pelloillanſa, jolloin hän nauraen ſanoi:

„Ahah! minun ruunikkoni on älynnyt minnun, tuolla ſe tulee.“

Ja ſiellä tuliki todella ruunikko kunnon kyytiä. Meitä lähestyeſſään ſe niin pöyhisteliin ja hirnui ſekä näytti olewan niin mielisſään, kun ſai tawata omistajatanſa ja aſettaa päänſä hänen olkapäällenſä ſekä ſeurata häntä weräjälle, ja kun me menimme weräjän ulkopuolelle, astui hän ſiſäpuolella lewotoinna edes ja takaſin, niinkuin ſen oikein oliſi tehnyt mieli hyppäämään weräjän ylitſe. Hänen omistajanſa meni ja taputti ſen kaulaa jäähywäiſikſi ſanoen:

„Tuliſipa tottaki ruunikkoni iloiſekſi, jos ſe ſaiſi wähänkään matkaa kantaa minua ſeläsſänſä. Se ei tunnu milloinkaan olewan niin ylpeä ja onnellinen, kuin ſilloin kuin minä joko istun ſen ſatulaſſa eli ſe wetää minun waunuj ani.“

„Käytättenkö milloinkaan piiskaa häntä warten?“ kyſyin minä.

„Piiskaako? minusta oliſi niin paha lyödä ruunikkoani. Hewoiſista ei ole ollenkaan mieleen, jos heitä loukataan. Hewoiſia woit piekſää niinkuin lapſia, ſikſi kuin he eiwät pidä kuritusta minään ja ſaatat heidät waan wihaamaan ja pelkäämään itſeäſi. Hywyydellä ſaamme paljon toimeen niinhywin hewoisten kuin eläinten kanſſa.“

Se on epäilemättä totta. Wuonna 1841 ſai kuninkatar Viktoria lahjaksi arapialaiſen hewoſen. Kun ſen tuoja meni matkoihinſa, tuli hewonen hywin alakuloiſeksi eikä tahtonut syödä. Tämän jalon eläimen kuolemasta pelastamiſekſi täytyi kutſua hewoiſen tuoja takaſi hoitamaan ſitä muutamia päiwiä. Niinpian kuin hän tuli talliin, oſotti hewonen ilonſa hyppimiſellä ja rupeſi paikalla syömään hänen läsnäollesſanſa. Hewoſen hywä ystäwä oli palannut, ja ſe oſotti ilonſa kun ſai nähdä hänet.

Teekestin laittajat eiwät pitäneet ajureita julmimpina hewoisilleen kuin muitakaan ajajia, mutta he ajatteliwat kuitenki edes jotakin hywää tämmöisestä kokouksesta sekä ihmisille että eläimille; ja päättäen niistä korkea-äänisistä mielenosoituksista, sydämmellisistä naurunhahatuksista, jalkain koputtamisista ja käsien taputtamisista, yhä uudistetuista huudahduksista „niin, niin," ja „se on oikein, se on oikein" oliwat kai ajurit sangen tyytywäiset (mitä sitte hewosetkin lienewät woittaneet) ja tämä todistaa taas, että ihmiset woiwat olla sangen iloisia ilman ryypyittäki.

Herra E. S. Heywood oli puheenjohtajana ja hänen wieressänsä oli useampia niistä rouwasihmisistä, jotka oliwat haukkineet waroja ja aikaansaattaneet mainitun kokouksen sekä nyt oliwat hywin hywillänsä ajurien suorasta, mutta kuitenki sydämellisestä kiitoksesta ja kohtelusta. Herra Smith erään suuren sanomalehden toimittaja, joka äitinsä ja sisarensa kanssa oli waikuttanut niin paljon saattaak-

seen ihmisiä helleydellä kohtelemaan elukoitansa, wastaanotettiin suurella ilolla tähän kokoukseen ja hänen sanansa, jotka hän puhui tunkeusiwat kaikkiin sydämiin. Hänen jälkeisensä puhuja saneli seuraawasti:

„Niinpä luulen, että teidän hewoiset olisiwat sangen iloiset, jos ne tietäisiwät tästä kokouksesta. Piplia sanoo meille: wanhurskas armahtaa juhtaansa, mutta jumalattoman sydän on halutoin, säälimätöin, ja todistaakseni tätä totuutta, kerron yhden esimerkin. Eräs ajuri löi ja rääkkäsi hewoisluhoansa, sentähden että eläinparka ei jaksanut wetää suurta hiilikuormaa jyrkän mäen päälle. Hän löi sitä kawioihin ja päähän ja potki sitä jalkoin ja kylkiluihin, mutta waikka hewonen koetteli tehdä parastansa ei se kuitenkaan saanut kuormaa liikahtamaan paikalta. Muuan waatteenkauppias, joka seisoi puotinsa owella, muistutti ajuria, kuinka hänen ei pitäisi olla noin julma nöyrälle mutta wäsyneelle hewoselleen. Hänen koetuksensa suojella hewosta hirweistä

lyömisistä saattoi waan miehen kiroilemaan, ja wiimein ärjäsi mies wihoissansa:

„Pitäkää huoli omista asioistanne. Minä te'en niinkuin tahdon; hewonen on omani eikä teidän; ja mikä pakko teillä on sekaantumaan semmoiseen, joka ei teitä liikuta? Antakaa minulle 160 markkaa, jonka hewonen minulle maksaa, niin saatte tehdä sen kanssa kuin tahdotte; mutta niinkauwan kuin se on minun, niin otan mokoman konin päiwiltä, jos niin haluan."

Waatteenkauppias tarkasteli tuota wiheliäistä eläinparkaa ja näki että ruoka ja hoito tekisi sen tykkönään toisenlaiseksi; hän maksoi 160 markkaa; hewonen riisuttiin waljaista, ja waatteenkauppias talutti sen erään naapurinsa talliin. Siellä hoidettiin ja ruokittiin sitä muutamia päiwiä ja sitten laskettiin hakaan muutamiksi wiikoiksi ja näytti kuukauden kuluttua toisellaiselta eläimeltä ja myötiin silloin eräälle siiwolle ajurille 180 markasta, joka muutaman ajan kuluttua ei sanonut sitä

myöwänsä kahdesta sadasta kahdeksastakymmenestäkään markasta.

Sen entinen raaka omistaja osti toisen hewosen. Eräänä päiwänä löi hän sitä piiskanwarrella päähän muutamassa alamäessä. Tuosta hewonen kawahti ensin pystyyn ja töytäsi nelistäen wäärälle tielle. Mies koetti kyllä pitää ohjaksista, mutta siirtyi tasapainosta ja putosi aisoen wääliin sekä heitti henkensä pyöräin alla seuraawassa silmänräpäyksessä.

Tuo laupias waatteenkauppias joutui joku aika sitten omatta syyttään köyhyyteen ja täytyi kutsua kokoon welkojansa. Tässä kokouksessa sai hän muun muassa kuulla pilkkapuheita eräältä welkojaltansa, sentähden että hän oli ostanut tuon wanhan hewoisen, silloin kuin hän ei hewoista tarwinnut ja syytti häntä,kuinka hän täten kewytmielisesti oli tuhlannut rahojansa. Eräs wanhanläntä herra, eräs kwääkäri, *) joka myös oli welkoja pyysi

*) Kwääkärit owat eräs lahkokunta kristityitä.

kuulla kokonansa tuon eriskummaisen hewoskaupan. Waatteenkauppias astui silloin esiin ja kertoi kaikki, miten tämä kauppa oli tapahtunut; kuinka mainittu eläinparka läähätti ja oli weressä, kuinka sen nahka oli monesta kohdin rikki ja haawoissa, etenki silojen kohdalta, olkapäissä ja kaulassa ja hän wakuutti welkojiaan, että hän ei ollut tapannut penniäkään kuin oli ollut armahtawa tuota pahoin rääkättyä hewoista kohtaan. Kuin hän oli istunut sialleen, sanoi kwääkäri:

„Kuinka monta welkojata sinulla on, ystäwäni?"

„He owat kaikki täällä," wastasi waatteenkauppias.

„Hywä, minä otan suorittaakseni kaikki sinun welkasi, niin että sinä jäät welkaa ainoastaan minulle. Jos sinulla on sääliwä sydän armottomia ja äänettömiä eläimiä kohtaan, niin että niitä autat, niin olen ajatellut että woin auttaa sinua entisenki lisäksi wähäisellä summalla."

Tällä tawoin teki waatteenkauppiaan hywyys hewosta kohtaan, että hän itse hädän aikana sai kokea hywyyttä ja pääsipä sittemmin wielä warakkaaksiki; ja häneen sopiwa sanat: „antuaat owat laupiaat, sillä he saawat laupiuden.“

Kowat käsien taputukset seurasiwat kertomusta waatteenkauppiaasta. Moniaat sanoiwat: tuo kwääkaripa oli kunnon mies,“ toiset; „olipa waatteenkauppiaalla onni;“ toiset taas nauroiwat kohtikulkkua, mutta pyyhkiwät samalla kertaa silmiänsä takkinsa hihalla.

„Otaksukaamme nyt,“ pitkitti puhuja, „että hewosemme osaisiwat puhua ja että ne kuuden kuukauden kuluttua tästä päiwästä pitäsiwät kokousta, ja wanha Laukkipää olisi puheenjohtajana, niin woisimme ajatella sen puhuwan seuraawilla sanoilla:

„Hywät kumpanini, hewoset — tuo kokous Pendlepurissa, jonka armeliaat rouwasihmiset saiwat aikaan, ja jolla oli tarkoituksena saada meidän isäntiämme meitä wast'edes parem-

min kohtelemaan, etteiwät kiusaisi meitä yli woimiemme, eiwätkä myöskään löisi eli muutoin pahoin menetteleisi kanssamme, sepä oli kunnon asia. Ennen tätä kokousta wietin wiheliäisintä elämää; kuulla tallin owen aukiawan aamuisella oli jo kauheata. Kirouksset, surwimiset, piiskalla eli apehangolla lyömiset oliwat alkajaiset päiwän työlleni; ja jos en peloissani seisonut hiljaa silloin kuin waljastettiin heltynyttä ruumistani, niin satoi satamalla kirouksia, surwimisia ja piiskanlyöntiä minulle hewoisparalle. Olen seisonut tuntikausia kapakan owen siwulla polttawalla päiwäpaisteella ja rankassa sateessa, läpitunkewassa ahawatuulessa ja polttawassa pakkasessa, sillä aikaa kuin ajajani joi ja räiski, ja koko ajan yhdetäkkään heinätullotta ja tyhjä pääkopsa suuni edessä, sillä tiedämmehän olewan eräitä renkiä, jotka myöwät kauroja enemmän kuin he milloinkaan owat ostaneet. Tynnöri määriä tekisi pääkopsistamme warastetut kaurat, jotka, jos ne olisimme saaneet syödä,

oliſiwat antaneet meille woimia wetämään kuormiamme. Satoja kertoja on lyöty minua päähän, kaulalle ja jaloille tietämättäni ollenkaan ſyytä minkätähden. Ennen kokousta tahtoi omistajani myödä minut kolmesta sadasta kundestakymmenestä markasta, ja nyt ei ſano myöwänſä minua mistään hinnasta. En enää ollenkaan ole peloiſſani hänen tallinowea awatessaan, ſillä nyt saan kuulla hywiä ſanoja ja lempinimiä, ja tiedättenhän kaikki, kuinka meistä on mieleen hywät ſanat ja lempimiſet. Iſäntäni juopi wielä nytkin olutpullonſa, mutta hän koputtaa piiskan warrella kapakan owea ja pyytää ſaada olutta ulos tykönſä ja juopi ſen ſeiſallaan, ja ſitten kunnon kyytiä kotia, niin että woimme päättää päiwämme askareet jo hywiſſä ajoin ja ſitte lewätä tarpeekſi asti yöllä. Ei enää mitään warkauksia pääkopſasta; ei lyömiſiä, eikä kiroilemiſia, ei ollenkaan piiskaa, niin kuin ennen. Nyt owat ajat paljo paremmat meille kaikille, ja jos tätä piiſaa, niinkuin ſe on al-

kanut, niin pian joutuu tuo hirmuinen, waiwaawa piiska muinaisyhtiön kalujen joukkoon, samoin loppuu nälännäkeminen kapakoiden owien wieressä, ja meidän alentamisemme ja kärsimisemme huojenee huojenemistaan. Eläköön Pendlepurin kokous! Kiitos ja kunnia ystäwällisille rouwasihmisille! Eläköön kaikki hewosten ystäwät ja eläinten suojeliat!"

Eräät katsoiwat kieroon toisiinsa, eräät taas loiwat silmänsä maahan häpiästä, jotawastoin toiset eläköönhuudoilla ja naurunhahatuksilla palkitsiwat wanhan Laukkipään puhetta tuossa sadunkaltaisessa hewoiskokouksessa! Sanalla sanoen: wanhan Laukkipään puhe wilkastutti sangen paljon ajurien kokousta.

Wiimeksi kutsui puheenjohtaja esille kaksi miestä — Taawetti Potterin ja Juho Piman — antaaksensa heille palkinnoita heidän pitkällisestä ja hywin tunnetusta hellehdestä hewoisiansa kohtaan. Potteri, joka oli ollut wiisikymmentä wuotta ajurina eikä eläissään ollut juowuksissa eikä antanut seista hewos-

taan kapakan owen wieressä yhtä hetkeä yhteensä koko wiitenäkymmenenä wuotena — tuli ensiksi ja wastaanotti kumpanienſa eläköön huutaessa kauniisti niotun kirjan nimeltä Eläinmaailma. Wanha mies tuli ſywästi liikutetuksi ja pyyhkien kyyneleitään nuttunſa hihalla, puhui hän:

„Minä puolestani en ſuinkaan odottanut mitään palkintoa. Kas, kun kyyneleiltä ei tahdo ſaada waltaa. En ole pitänyt piiskaa kahteenkymmeneen wuoteen. Hewoſeni juokſentelee pihalla ympärilläni ja hyppii kuin lammas ſekä ottaa hampaillaan kiini nuttuni kaulukſesta ja puistelee minua leikillään. Se hörhöttää niin pian kuin minut näkee. Minä woiſin taluttaa ſen tuonne yläwälle paikalle rouwaswäen ſekaan, ilman että ſe tekiſi heille mitään wahinkoa. Piiskaa! ei ollenkaan piiskaa minun hewoſelleni; ilman ſitä ſe tulee ihan hywästi toimeen. Minä pidän liian paljon hewoſestani ſitä lyödäkſeni, ja ſe pitää minusta paljon, ſentähden kuin ſitä hywin kohtelen, ſe

on ihan totta. Noh, tämähän on kaunis palkinto; tämmöistä en ole milloinkaan odottanut, en milloinkaan, se on warma, ja en woi muuta kuin sanoa: suuri kiitosta."

Ukko Potterin puhe oli kaikista mieleen. Senjälkeen tuli Pima esille ja sai myöskin palkintonsa ja näytti erittäin tyytyväiseltä sekä sanoi rakkaiden hewoistensa kulkewan paremmin piiskatta kuin piiskalla. Hän ei tarwinnut piiskaa, eikä hänellä ollut mokomata kapinetta ollutkaan kymmeneen wuoteen. Sitte saiwat kaikki ajurit itsekukin pienoisen kirjan, nimeltä Hewoiskirja, sisältäwä luotettawia ja sangen tärkeitä neuwoja hewosen hoitamisessa. Eläintensuojelus seuran sihtieri Lontoossa h:ra Kolami oli kaikki nämät kirjat ja palkinnot lahjoittanut.

Kuinka surullista on kuitenkin, että tainkaltaista seuraa tarwitaan kristillisessä maassa; ja kuitenki tiedämme sen olewan tarpeeen suojelemaan eläimiä ja erittäinki hewosia. Englandia on kutsuttu „hewoisten helwetiksi." Ku-

kas ei olisi nähnyt kilpajuoksu- ja kyytihewoista hengästyneenä ja läähättäwän, hikoilewan ja wapisewan sekä tykkänään werisekaisessa hiessä; eli wetohewosta nääntyneenä ja turhaan koettawan saada liikkeelle hirmuista kuormaansa, jonka eteen armoton ja raaka isäntänsä on sen waljastanut?

Kuskit, ajurit, kyydillä ajajat, eläintenkauppiaat ja laahtarit, kaikilla näillä on paras tilaisuus saada kokea niitä ylewiä ja jaloja tunteita, jotka pian ilmestywät heidän äänettömissä ja kärsiwällisissä luontokappaleissa, kuin heitä waan hywyydellä kohdellaan; ja kohdella luontokappaleita hywyydellä todistaa hywästä ja puhtaasta omasta tunnosta. Mutta joka taas ajattelemattomasti kiusaa jotakin Jumalan luoduista olennoista, olipa se sitte lintu, nelijalkasia eli matelewaisia eläimiä, se todistaa semmoisesta syämestä, joka pian on walmis tekemään minkäkaltaista hirmutyötä hywänsä.

Se Jumala joka hywyydessään ja jotaki